

Izhaja vsaki četrtak ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroal. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 150. Za Nemčijo je cena lista 6 K, za druge države izven Avstrije 8 krona.

Rokopise sprejema Narodna Tiskarna v Gorici, ulica Veterinari št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petit vistah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 6. julija 1911.

27. številka.

Štrajk.

V soboto zjutraj so vsi zidarji v Gorici ustavili delo. Dolgo časa so se že vršila pogajanja mej delavci in gospodarji so odgovorili, da hočejo plače povišati že za minuli teden. To bi se bilo pokazalo minulo soboto zvečer pri plačevanju. Z nedoločnim odgovorom gospodarjev ni bilo sicer delavstvo zadovoljno, a je vendar popolnoma pravilno storilo, da je šlo v soboto še na delo in hotelo počakati do večera. Proti temu sklepu delavstva pa so nekateri socialistični hujskači iz Št. Lovrenca in Moše začeli v soboto zjutraj delavstvo hujskati in pozivljati na splošen štrajk. Delavci so bili zbegani. V tej zbeganosti so se pridružili socialističnim hujskačem. V nekaterih slučajih so se ti hujskači posluževali tudi nasilnosti, da je moralo redarstvo nastopiti. Delavstvo je na to napravilo demonstrativen obhod po ulicah. V ponedeljek pa so podjetniki sklenili povišati plače za 8%. Delavstvo je to ponudbo sprejelo popuščljivo, vendar druge pogoje, ki jih postavili voditelji. V torek zjutraj so začeli delati vsi, ki so jih gospodarji sprejeli. Mnogi pa so odpotovali v druge kraje, mnogi tudi niso bili več sprejeti v delo. Socialistični hujskači so skoraj vsi odpotovali.

Kaj naj rečemo k temu štrajku?

Priznavamo, da ni položaj naših zidarjev prijeten. Pomisliti treba, koliko dni odpade ubogim delavcem po zimi in ob času dežja. Letošnje pomlad so radi slabih vremen prav malo zaslužili. Zato so njih težnje po izboljšanju opravičene in bo treba to zadevo urediti. Priznavamo tudi, da niso zidarski podjetniki v tem slučaju pravilno postopali, ker so dali nedoločeno odgovor. Kljub vsemu temu pa svarimo delavstvo, naj se ne da več hujskati po socialistih. Kdo naj jim povrne sedaj škodo, ki so jo radi štrajka trpeli? Plače se jim za minuli teden vsled tega niso povišale, v soboto, ponedeljek, torek itd. niso delali, nekateri so celo v tuja mesta odpotovali in se vrnili, ne da bi bili dobili dela, nekateri nimajo še do danes dela itd. Poleg vsega tega je bil štrajk popolnoma pogrešen. To bi bili morali vedeti soc. voditelji. Štrajk je vojska in vojsko treba začeti po treznem premisleku o pravem času in pravilno. Socialisti hočejo s temi nepremišljenimi štrajki delati le propagando za socialistično stranko. Prav radi tega pa padejo skoraj vsakokrat ti njihovi štrajki v vodo. Tako se je zgodilo z majhno izjemo tudi ob tej priložnosti. Ker je bila vsa zadeva nepravilna in nepremišljena, ni občinstvo z njimi sočustvovalo.

Terorizem, ki ga uprizarjajo socialisti, je strašen in za delavstvo osodepoln. Kdor ni socialist, tega preganjajo in mu ne privoščijo niti koščeka kruha. Pred kakimi 20 dnevi je prišlo na pr. v Gradcu šest mizarjev, ki so organizirani pri kršč. skupini, vprašati za delo v prvo graško parno mizarnico Ivana Blohowskega. Gospodar, ki rabi delavcev, jih sprejme brez ugovora.

Sedaj pa je bil ogenj v strehi socialističnih delavcev. Zahtevali so takoj odstranitev krščansko socialnih delavcev. Poskusili so najprej s surovostjo. Ker pa to ni izdalo, je naslednjo soboto vse, kar je bilo rdečega — do 40 mizarjev — zahtevalo svoje knjižice, katere so se jim tudi brez ugovora izročile. Marsikateremu je bilo težko pri srcu, ko je zapuščal delavnico, v kateri je delal 10 do 15 let; a kaj hočeš, prišlo je povelje od samega predsednika Ebnerja. Sicer je pa vse tolažila zavest, da g. Blohowski ne bo mogel biti brez njih ter jih bo v par dneh rad nazaj prosil in jim ugodil, kar zahtevajo, namreč, da vrže onih šest črnih na cesto. Toda topot so se uračunali. Krščanskim mizarjem se je posrečilo dobiti takoj primerno število svojih ljudi, tako da tovarna ni ne en dan stala, in v kratkem bodo zasedena vsa rdeča mesta v tovarni. To je pa spravilo sodruga čisto iz tira. Predrzen korak, s katerim so mislili zabraniti poštenim ljudem kos kruha samo zato, ker so krščanski, obsoja cel Gradec. In zaslepljeni morajo nositi sedaj tudi to posledico, da ne dobijo nikjer v Gradcu dela. Današnji tavajo sedaj okoli tovarne in milo gledajo proti njej ter poslušajo, kako se sučejo kolesa tudi brez njih. Ko pa pridejo delavci iz tovarne, premaga jih srd in s kletvijo in psovkami obkladajo sodelavce. Cel dan stoje na straži in vsakega, ki pride za delo vprašati, skušajo pregovoriti. Ko je oni dan eden teh „čuvaljev“ na klopiči utrujen zaspal, mu je nekdo — najbrž njegov zvesti sodrug — ukradel iz žepa srebrno uró in 16 K. A delajo si korajžo, da bodo vprizorili splošno mizarstvo stavko, kar pa je popolnoma izključeno, ker nimajo nobenega vzroka. Nam se reveži smilijo, a zahvalijo naj se svojim voditeljem, ki se pri polnih skledah čisto dobro počutijo in se lahko mišljeno igrajo z delavstvom.

Naj bi ti slučajni prepričali naše delavstvo, da nima pričakovati od socialističnih hujskačev dobrega za se. Odpor proti nepremišljenemu hujskanju socialnih demokratov je delavstvu nujno potreben. Katoliške stranke se morajo zganiti. Povdarjamo pa, da je potrebno, da dobimo več zmisla za socialno delovanje, boljšega razumevanja socialnega vprašanja in več resnosti in odločnosti v tem pogledu. Ako bomo drli naprej po kapitalistični struji, je gotovo, da socializma nikoli ne ustavimo, tudi če zasnujemo tisoč organizacij!

Našim mladeničem!

Kdo se ne spominja z največjim veseljem vseslovenskega mladeniškega shoda pri Mariji Pomagaj na Brezjah, ki je dne 4. in 5. julija 1904 v proslavo jubileja Brezmadežne zbral nad 8000 mladeničev iz vseh slovenskih pokrajin? S kolikim navdušenjem se je obhajal! Ostal je nepozaben vsem udeležencem. In sadože je rodil prekrasne.

Mladeniška organizacija se je razširila po vseh slovenskih pokrajinah. Silno so se pomnožile Marijine družbe izobraževalnih društev bomo šteli skoraj

že 500, in njih večina že ima svoje mladeniške odseke, mladeniške zveze. Iz njih so izrasli telovadni odseki „Oli“, ki jih je po vseh slovenskih deželah že nad 140 z več kot 4000 člani. Krasno je naraslo število katoliško mislečih visokošolcev, naših bodočih narodnih voditeljev.

Živahno življenje vlada po naši lepi domovini. Mati Slovenija zre z največjim upom na te mnogobrojne mlade čete, ki se združujejo vsepovsod, da sebe in narod prešinejo z rešino ljubeznijo do vere in do domovine.

Naš napredek priznavajo in čutijo Nemci in Lahti, se ga veselijo in ga vpuščevajo bratje Hrvatje, Čehi in Poljaki.

Pa delo naše še ni končano. Naša četa še ni dovolj velika, da stne za vedno moč sovražnikov vere in narodnosti naše. Pomnožiti moramo naše čete, prešiniti jih z neomahljivo zvestobo in z neminljivo ljubeznijo do dela.

Slovinci in Hrvatje moramo kot bratje delati za skupno veliko bodočnost pod žezlom habsburškim. Na zvestejši smo stražniki mocne Avstrije na jugu in kot taki bočemo še bolj združiti svoje sile. Za hrvaško slovensko bratstvo manifestiraj v slavnostnih dneh slovenska hrvaška mladina v teh dneh naj si hrvaško slovenska mladina sveto objubi, da bo vse njeno delo posvečeno skupnim ciljem hrvaškega slovenskega naroda. Zato si morajo mladeniči slovenski in hrvaški v roke seči in skleniti nerazrušno zvezo v brambo svojih najdražjih svetinj.

Letošnji katoliški shod hrvaške slovenske mladine dne 17., 18., 19. in 20. avgusta v Ljubljani hoče manifestirati za te skupne naše svetinje in ideale. Kaj tako krasnega kot bo ta shod, še Slovenija ni videla.

Mladeniči! To bo letos vaš najlepši praznik. Spodobí se, da bo na njem zastopana sieherna slovenska župnija.

Pridite mladeniči iz cele Kranjske, prvoborniljice katoliško slovenske misli. Prihite tovariši iz zelene Štajerske, ki ste vzbudili naše mladeniško gibanje in ste še vedno vzorno delavni! Na gotovo svidenje junaki iz Koroške, ki bijete orjaški boj z neizprosno sovražnikom! Podajte nam roke ob sestanku oglejviti tovariši iz Goriške, Trista in Istre, ki kljubujete uspešno silnemu sovražniku na jugu! Pridite v našo sredo mladeniči iz beneške in ogrske Slovenije in iz tujine.

Izredno se veselimo vas, hrvaški mladeniči, ki boste došli iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, iz Dalmacije in Istre. Ob tem velikem sestanku si bomo prisegli trajno prijateljstvo in bojno zvestobo v velikem boju za vero in domovino.

Tu bo združena naša kmečka in delavska, naša meščanska in vseučiliška mladina. Tu ne bo razlike med bogatimi in revnimi, med učenimi in neučeni. Kot sinovi ednokratnega hrvaško slovenskega naroda se bomo radovali dosedanjih uspehov in delali načrte za nove.

Pridite torej mladeniči dne 17., 18., 19. in 20. avgusta na katoliški mladeniški tabor v Ljubljano v najboljšem številu od vseh strani hrvaške in slovenske domovine!

Združili se bomo v veličansko armado katol.-narodnih borilcev, da postavimo nepremagljiv jez proti pogubnim nakanam sovražnikov vere in naroda.

Naš letošnji mladeniški tabor naj jasno in glasno priča vsemu svetu:

Da dedov naših vredni sini vsi ostanimo, v zvestobi do Boga in slave se ne ganemo!

Dr. Lovro Pogačnik,

kot predsednik pripravljalnega odbora in Zveze „Orlov“.

Franjo Richter, cand. phil.

za hrvaško kat. akad. dijaštvo.

Marin Katalinić, cand. phil.

za dalmatinsko kat. akad. dijaštvo.

Anton Ogrizek,

predsednik S. D. Z., za slov. kat. akad. dijaštvo.

Dr. Janez Ev. Krek,

za S. K. S. Z. za Kranjsko.

Dr. Jožef Hohnjec,

za S. K. S. Z. za Štajersko.

Dr. Jožef Ličan,

za S. K. S. Z. za Goriško.

Dr. Val. Rožič,

za S. K. S. Z. za Koroško.

Politični pregled.

Državni zbor.

Torkova „Wiener Zeitung“ je objavila cesarski patent, s katerim se sklicuje državni zbor za 17. t. m. Državni zbor se sestane ob 11. uri dopoldne pod predsedstvom starostnega predsednika nemškega krščanskega socialca Fuchs, ki je star 72 let. Za predsednika poslanske zbornice bo izvoljen nemški nacionalcec dr. Sylvester. Dne 18. t. m. se podajo poslanci v cesarski dvorec, kjer bo prebral cesar sam prestolni govor. Poletno zasedanje bo trajalo 3 do 4 tedne.

Delegacije.

Delegacije se letos snidejo v drugi polovici meseca septembra na Dunaju.

Turčija in Črnagora.

Turčija je začela začnje dni mobilizirati. Pozvala je vse rezervnike II. armadnega zbora pod orožje ter jih odposlala na Kosovo Polje. Merodajni krogi so mnenja, da je ta mobilizacija naperjena proti Črnigori. Vsled tega je začela tudi Črnagora z mobilizacijo podgoriške divizije. Cetinjska garnizija je že odkorakala proti turški meji, da jo zabrani. Gotovo je, da se ne bi mogla Črnagora sama uspešno boriti proti Turčiji. Zato upa na pomoč od Rusije. Rusija pa je izjavila, da bode podpirala Črnagoro le v slučaju, da Črnagora ne nastopa ofenzivno proti Turčiji. Sicer pa smo že tako navajeni na take vesti iz Balkana, da smo lahko brez skrbi, da bi nastala kaka vojska.

Razumtega pa vlada v Balkanu taka vročina, da so izbruhnile med turškim vojaštvom kože. Zato se misli tudi, da bo stražila cetinjska garnizija mejo le zaradi uvoza te bolezní v Črnogoro.

Pribiti moramo, da niso bile vesti z Balkana nikdar popolnoma zanesljive.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. monsignor Jos. Pavletič zadnji obrok ustanovnine 40 K, dr. Ign. Kobal, stolni vikar, 5 K, Ivan Reščič, prefekt in učitelj pri gluhozemih, 20 K, dr. Josip Ličan, prof. bogosl., na račun ustanovnine 20 K, M. M. I K, Andrej Tončič, Gorica 2 K, Anton Klemenčič na Slapu 40 vin., Matevž Pirih, župan v Dolu 40 vin., v nabiralnikih gost. Jožefa Fon 70 vin., Josipa Fon 60 vin.

Knjižico: Razglašenje Gospodovo so preplačali p. n. Šturmov Žeh 3 K, Franc Pančur, c. kr. prof. 2 K.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I!

Za „Alojzijevišče“:

N. N. na račun 10 K, Slavna Hranilnica in Posojilnica Cerkno 20 K, preč. g. Karol Čigon (21tič) 26 K, preč. g. mnsgr. Lukežič, stolni kanonik 20 K. Vsem blagim darovateljem prisrčna hvala in Bog plati!

Domače in razne vesti

Skrbite za „Primorski list“ in razširjajte ga! — Vse naše somišljenike prosimo, naj se nikdar ne utrudijo v delu za razširjevanje dobrega tiske. To je dandanes nad vse potrebno. „Primorski list“ v vsako krščansko družino! Čeprav se je v zadnjem času v tem oziru dobro delalo in se je število naročnikov pomnožilo, bi bilo želeli še več. Skrbeti pa treba tudi za redno plačevanje lista. Prosimo vse cenjene naročnike, naj storiyo čimprej sveto dolžnost. V tiskarni imamo delavce, ki hočejo biti ob sobotah plačani! Cena lista do konca leta je 2 K, za manj premožne 1 K 50 v. Na delo za vaš in naš „Primorski list“.

Sprejemanje novih gojencev v „Alojzijevišče“ v Gorici. Prosilci naj predložijo svoje prošnje naslovljene na odbor „Alojzijevišča“ in sicer vsaj do 22. julija. Potrebne priloge: 1) krstni list, 2) spričevali zadnjih dveh semestrov, 3) ubožni list, 4) zdravniško spričevalo za šolsko rabo, 5) izjava g. šolskega kateheta ali domačega duhovnega pastirja. Prošenj, ki bi prišle prepozno, se ne vpošteva. Za povrnitev spisov naj prosilci priložijo znamko od 20 v (za „priporočeno“ 35). — Vodstvo „Alojzijevišča“, Gorica, via Ponte Isonzo 7.

Iz šolskega izvestja tukajšnje gimnazije posnemljemo sledeče: Koncem leta 1911 je obiskovalo gimnazijo 697 učencev; od teh je bilo 342 Slovencev, 300 Italijanov, 49 Nemcev in 6 Hrvatov. Doma so: 166 iz Gorice, 447 iz ostalega Primorskega, 63 pa iz drugih avst. dežel. Katoličanov je bilo 687, 4 protestanti, 4 židje, 1 pravoslavni in 1 brezverec. Odličnjakov je 89 in sicer (samo slovenski):

I. razred: Abramič Josip, Solkan, Lavrenčič Gabrijel Logje, Nemeč Cyril Bilje, Prosen Bogomir Šiška, Ribič Rudolf Trst, Sedej Josip Cerkno, Sever Fr. Rihenberg, Trampuš Aleksander Temnica, Doljak Anton in Franko Igor Solkan, Krehelj Peter Gorica, Lenardič Rudolf Kojško, Mavrič Josip Črnič, Muškon Stanislav Celje, Rejec Albert Tolmin, Slokar Albert Trst, Vencelj Andrej Log, Žigon Andrej Orehovlje, Tomišek Helena, Kranj (privatistinja).

II. razred: Gorjan Jordan Vrtojba, Hovainski Hugo Dunaj, pl. Reja Vencelj Kozana, Adamič Rudolf Nabrežina, Češornja Anton Breginj, Krapež Anton Otlica, Močnik Cyril Cerkno, Okretič Ivan stanjeva, Šuc Alojzij Britof.

III. razred: Saunig Franc Gradišče, Turk Alojzij Komen.

IV. razred: Bratina Vincenc Otlica, Okretič Alojzij Kostanjeva, Valič Andrej Skrilje.

V. razred: Bratuž Jožef Gorica, Dominiko Leopold Gorica, Lapanje Rajmund Bilje.

VI. razred: Besednjak Angelj Gorica, Čejan Alojzij Vrtojba, Košiša Franc Gorica, Matelič Anton Livek, Zorn Anton Prvačina.

VII. razred: Bitežnik Jožef Solkan, Terčič Franc Biljana, Venikonja Lev Dol.

VIII. razred: Kos Emil Gorica.

87 učencev je dobilo drugi ozir. tretji red in niso sposobni za višji razred. 22 jih ima ponavljalni izpit.

Danes je bil sklep šolskega leta c. kr. gimnazije, vadnice, realke, ženskega in moškega učiteljskega. Učni uspeh na vseh zavodih je zadovoljiv.

V prvi razred slovenske gimnazije je bilo priglašeno 84 učencev, ki so se morali podvreči vsprejemnemu izpitu. Vsprejemni izpiti so se vršili včeraj. Te izpite je prestalo 78 učencev, ki so bili vsi sprejeti v prvi razred slovenske gimnazije.

V prvi razred laške gimnazije v Gorici je bilo po prestopnem izpitu sprejetih 81 učencev.

Nemška gimnazija v Gorici bo imela letos v prvem razredu okrog 70 učencev. Seveda niso ti učenci le Nemci, ampak je tudi več Slovencev.

V prvi tečaj ženskega učiteljskega je bilo sprejetih 46 Slovenk, večinoma gojenk zavodov „Šolskega Doma“.

Narodni kolek društva „Šolski Dom“ v Gorici v obliki, kakor je bil natisnen pred več leti, je v zalogi že popolnoma pošel. Zato je dalo društvo tiskati nov kolek v večji obliki s sliko goriškega gradu in z besedilom: „Slovenski deci — slovenske šole“, in sicer v treh raznih barvah. Rodoljubom in prijateljem vsake priporočamo ta narodni kolek prav toplo, ker s tem, da ga kupujejo in razpečavajo, podpirajo slovensko šolstvo v Gorici. Dobiva se v „Narodni tiskarni“ po dosedanji ceni, po dva vinarja eden. Rodoljubi, sezite po njem!

Župnik Berce suspendiran. Upokojeni župnik Berce J. bil te dni od ljubljanskega škofa suspendiran od vseh cerkvenih opravil, ker ni zadostil ukazu z dne 16. junija t. l., marveč je s pismi z dne 22. junija t. l., ki jih je priobčil tudi v cerkvi in katoliški veri nasprotnem in strogo prepovedanem listu, provzročil novo žalitev škofijskega ordinarijata.

Svobodomisleke proti krščanskemu nauku. — V Rimu so zbornale svobodomiselne ženke, na čelu jim seveda judinje in druge demimondke shod, na katerem niso imele nujnejšega posla, kakor da so zahtevale, naj se sploh krščanski nauk ne poučuje in da naj se črta l. čl. italijanske ustave, ki proglašča, da je katoliška vera državna vera. —

Poskušnja primorskih vin na Dunaju. — Danes se je otvorila razstava in poskušnja raznih primorskih vin na Dunaju, katero je priredila „zveza gostilničarjev“ na Dunaju v svrhu, da se naša vina na Dunaju bolj razširijo. Na razstavi je 92 vrst naših vin iz najrazličnejših kleti. Pri razstavi bode zastopano poljedelsko in notranje ministerstvo kakor tudi kemično poskuševališče v Gorici. Deželni odbor goriški je tudi poslal svojega zastopnika na razstavo.

Izpred porotnega sodišča. — V petek se je imela vršiti tiskovna pravda Gabršček kontra „Gorica“, ki se pa ni vršila, ker je tožitelj odstopil od tožbe in sicer brezpogojno.

V soboto se je vršila razprava proti Frančiški Testen zaradi detomora.

začetkom razprave je predlagal predsednik, naj se izključi javnost, kar se je vsprejelo.

Frančiška Testen je namreč v decembru l. 1910 porodila živo dete, katero je udušila ter je potem vrgla, zavito v oblačila, v neko 70m globoko jamo. Prve uni marca t. l. je bila zaslišana, a je zanikala, da bi bila ona rodila. Še le 11. marca je zdravniška preiskava dognala, da je morala Testen roditi. Vprašali so jo, kje je dete, a ona je odgovorila pri zaslišanju 13. marca, da je je nesla v nek gozd ter je tam zapustila. Najbrže, da so je zverine raztrgale. Preiskovalna komisija pa temu ni verjela. Preiskava se je nadaljevala in orožništvo je zasledilo, da se truplo umorjenega deteta nahaja v oni 70m globoki jami.

Ko se je potegnilo dete iz jame, je Testen priznala, da je ona vrgla dete v jamo, a da dete ni bilo živo, ko je prišlo na svet.

Frančiška Testen priznava pred porotniki v glavnem svoj zločin, toda skuša se izgovarjati, da je storila v obupu, da se ne spominja natančno itd.

Na podlagi porotniškega pravoreka je bila Frančiška Testen obsojena na 18 mesecev trde ječe z enim postom vsaki drugi mesec in s trdim ležiščem vsaki tretji mesec.

V pondeljek se je imela vršiti tiskovna pravda, katero je naperil prof. Berbuč proti „Soči“ zaradi razžaljenja časti, ki pa se ne bo vršila, ker je A. Gabršček v zadnjem hipu že zopet prosil za delegiranje drugega porotnega sodišča.

Polom goriške „Banke Popolare“ pred porotnim sodiščem. — Včeraj se je pričel pred tukajšnjim porotnim sodiščem kazenska razprava zaradi poloma „Banke Popolare“.

Vstop v dvorano je dovoljen le proti vstopnici. Velika množica ljudstva je nestrpno čakala pred durmi dvorane. Vstop je bil dovoljen le 120 osebam.

Kmalu po 9. uri je vstopil v dvorano sodni dvor tako-le sestavljen: Predsednik grof Albert Coronini, votanti: Straußgüt in Fröhlich, zapisnikar avskultant dr. Canetti.

Tožbo zastopa namestnik državnega pravdnika dr. Marinaz.

Zagovorniki so: za Colle-ta dr. Robba iz Trsta, za Luzzatta dr. Pincherle iz Trsta, za Lenassija dr. Fiego iz Gorice, za Piani-ja dr. Pangrazi iz Trsta in za zakonska Conforti dr. Puecher iz Trsta.

Računska izvedenca sta prof. Viertelner in Marsiglio.

Pozvanih je 29 prič. 200 spisov se bode čitalo med razpravo.

Akcionisti kot oškodovanci so zastopani od dr. Thomann-a, dr. Rossi-ja, Wondrich-a in dr. Fillinich-a.

Pri zrebanju porotnikov so nastale neprilike in se je zaradi tega zrebanje zavleklo. Bilo je ravno poldan, ko se je končalo zrebanje in je bila porotna klop sledeče sestavljena: Spieler Alojzij, Marocco Ivan, Velikonja Peter, Kumar Karol, Obizzi m. Just, Lazzari Gvidon, Trampuž Josip, Forčešin Avgust, Senigaglia Arrigo, Leopold Toroš, pl. Savorgnani Arrigo, Podberšič Franc. Kot nadomestnika sta bila izzrebana Komar Edvard in Krainger Oton.

Nato se jo razprava prekinila do 4. ure popoldne.

Ob 4. p. poludne se je pričelo čitanje 96 strani obsegajoče obtožnice.

Obtoženi so Izidor Colle, Alfred Lenassi, dr. Rajmund Luzzatto, Hektor Piani, Viljem Conforti in Dina Conforti.

Državno pravdnništvo jih toži zaradi raznih goljufij, izvršenih s tem, da so prvi trije na po pravilih „Banke Popolare“ prepovedan način igrali na borzi z denarjem banke, imeli izgube ter v sporazumu z drugimi tremi na goljufiv način hoteli prikriti te izgube; da so na-

dalje prvi štirje predložili več let nadzorništva banke fingirane bilance in tako preotili člane nadzorništva; da so nadalje z različnimi goljufivimi manipulacijami hoteli izkazati denarno stanje banke kot dobro še potem, ko je bil polom že očividno, da so povišali delniško glavnico s tem, da so razpisali subskripcijo na nove delnice baje v svrhu, da se poviša kredit banke, v resnici pa da krijejo po njihovih manipulacijah in borznih igrah izgubljeni denar in konečno da so o vseh teh rečeh držali v zmoti nadzorništvo in sploh vse delničarje banke, tako da trpijo škodo le delničarji, ki so s svojim premoženjem odgovorni bili za delovanje banke.

Viljem in Dina Conforti sta obtožena, da sta sporazumno s prvimi tremi predložila „Banki Popolare“ menjico, glasečo se na veliko svoto denarja v svrhu, da zveksata svoj kredit, katera menjica pa ni imela nobene veljave, kajti ni bila krita s potrebno garancijo; nadalje, ko sta prišla v konkurz, sta v medsebojnem sporazumljenju prikriovala dohodke, da bi jih ne bilo treba plačati „Banki“ v svrhu odplačila storjenega dolga; nadalje, da sta napačno vodila svoje trgovske knjige z namenom, da prikrijeta resnično stanje njunega imetja in konečno da sta razne dohodke sporazumno naložila pri drugih denarnih zavodih itd.

Čitanje obtožnice je trajalo 2 uri. Ob 6. uri se je razprava prekinila in se danes nadaljuje. Sploh se sodi, da bo trajala kakih 10 dni.

Vojaške vaje Letošnje brigadne, divizijske in korne vaje se bodo vršile na komenski planoti na Krasu.

Jesenske orožne vaje rezervnikov in nadomestnih rezervnikov III. armadnega zbora. K jesenskim orožnim vajam bodo pozvani rezervniki in nadomestni rezervniki: Pehota in lovci: Pešpolka 27 in 47 od 28. avgusta do 9. septembra in od 31. avgusta do 12. septembra, pešpolki 7, 17, 87 in 97 in lovski bataljoni 7, 8, 9 in 20 od 21. avgusta do 2. septembra in od 31. avgusta do 12. septembra. Gorska artiljerija: od 1. do 13. avgusta, od 16. do 28. avgusta in od 31. avgusta do 12. septembra. Trdnjavska artiljerija polk 4 od 27. julija do 5. avgusta in od 7. avgusta do 19. avgusta. Sanitetne čete: Sanitetni oddelki 7, 8 in 9 od 17. do 29. julija, od 1. do 13. avgusta, od 16. do 28. avgusta, od 4. do 16. septembra in od 18. do 30. septembra.

Ponarejeni bankovci. — Že nekoliko dni krožijo v Trstu prav dobro ponarejeni bankovci po 20 K. Bankovci so jako dobro ponarejeni, le na oghih niso okraski povsem enaki. Te dni so pri javnih blagajnah zasledili 50 takih falzifikatov. Vzlic poizvedbam niso mogle oblastnijske priti še na sled ponarejevalcem. —

Nesreča na morju. V sredo se je v dve uri od Pulja oddaljenem Medolinu odpravil ribič Anton Demarin v spremstvu nekega prijatelja in svojega 13letnega nečaka na ribji lov. Ravno isti dan je razsajala na morju zelo huda nevihta. Ko so imenovani prišli s svojo majhno jadernico že precej daleč od kraja, so morski valovi isto s tako silo premetavali, da je v njej se nahajajoči ribiči niso mogli več obvladati. Burja jim je raztrgala jadra, valovi so jim vzeli vesla in tako so ostali vsi trije med nebom in razburkanim morjem brez vsake pomoči. Razjarjenemu morju še tudi to ni zadostovalo. Prišel je velik val in vrgel enega ribiča čez krov. Po pripovedovanju drugih dveli, katera sta se zamogla z največjimi težavami rešiti smrti, se je v morje vrženi boril dolgo časa z valovi, dokler mu niso opešale vse moči. Ko je nesrečnež čutil, da ni več rešitve zanj, je še zaklical (Dalje v prilogi.)

svojemu prijatelju v čoln: „Za mene ni več rešitve, izkušaj se sam rešiti in pazi mi na nečaka!“ Nato je obnemogel in izgini v morskih valovih. Trupla še niso našli.

Listnica uprave. G. Kenda Anton, Glödnitz (Koroško): Denar prejeli. Plačano do 1. aprila 1912. Hvala!

Mestne novice.

V proslavo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo dne 9. t. m. ob 8. uri v cerkvi sv. Ignacija sv. maša z blagoslovom. Pela bosta združena pevska zbor moškega in ženskega delavskega društva pod vodstvom č. g. župnika I. Kokošarja.

Veselica zavodov „Šolskega Doma“, ki se je vršila v soboto popoldne v dvorani „Central“ in ki se je ponovila v nedeljo popoldne ob ogromni udeležbi našega meščanstva, je izpala v vsakem oziru najboljša. Program, ki je po svoji izbiri vsebinsko presegal vse dosedanje, je očaral občinstvo, ki je vsaki izvršeni točki gromovito ploskalo. Veselico je posetilo oba dneva mnogo naših ličnosti. Učiteljski zbor zavodov „Šolskega Doma“ zasluži vse priznanje. — Vseh dohodkov je bilo 546,55 K.

Kuhinjska šola (lastnica in voditeljica g. čna Marija Grebenčeva) naznanja, da je z današnjim dnevom zaključila šolsko leto 1910-11.

Dijak je zginil. — Goriška policija nam naznanja, da je iz tuk. salezijanskega zavoda zginil učenec II. razreda tuk. gimnazije Karol Zettler. Učenec je oblečen v plave hlače in v mornariško belo jopo. Pokrit je s plavo volneno kapo. Nogavice nosi črne: Perilo ima zaznamovano s št. 35. Govori nemško, slovensko, italijansko in poljsko. Visok je 133 m, je blondin, ima plave oči, ter velike in dobro ohranjene zobe. Kdor bi ga zasačil, naj ga ustavi in privede na goriško policijo.

Stavka zidarjev končana. Stavka zidarjev je končana s tem, da se je nekaterim zidarjem povišala plača za 8 odstotkov.

1000 kron zgubljenih in najdenih. Angelj Chiades, mesarski pomočnik je izgubil 1000 K, ki jih je prevzel od nekega mesarja, da jih da svojemu gospodarju Ciuffarinju na stolnem trgu. Po sreči pa je našel ta denar nek pošten Slovenec, ki ga je oddal policiji. Policija je vrnila Chiadesu izgubljen denar, ki je bil vesel, da ni padel noben sum na njegovo poštenost.

Denar je našla neka oseba na svetogorski cesti in sicer uže 21. maja t. l. Vest o najdeni svoti smo uže parkrat objavili, a se ni dosedaj še nihče oglasil. Kdor bi bil denar izgubil, naj se oglasi pri svečarju g. J. Kopaču v Gorici, ulica Sv. Antona štev. 7.

Najden denar. Minulo sredo, dne 28. junija zjutraj je našla neka oseba na Kornju še precejšnjo svoto denarja. Kdor je denar izgubil, naj se oglasi v naši tiskarni ali pa na goriški policiji.

Iz goriške okolice.

g Osek. Lepa slovesnost se nam obeta. Dne 30. t. m. bo daroval Najvišjemu prvo sv. mašo naš rojak č. g. Venceslav Belé, sin našega g. učitelja. Uže sedaj se veselimo tega izrednega dogodka.

g Miron. Koga nam pošlje c. kr. okr. šolski svet za učitelja voditelja naše šole? Radovedni smo. Priporočamo c. kr. okr. šol. svetu, da nas ne bo vnovič kaznoval. Sicer pa odločno

odklanjamo učitelje Urbančičevega in Praprotnikovega kalibra. Siti smo hujškarij iz naše šolske palače.

g Brisko okrožje „Orlov“ priredi dne 16. t. m. javni nastop v Števerjanu. Slavnosti se udeležijo vsi „Orli“ briskega okrožja ter telovadci raznih odsekov na Goriškem. Pri javnem nastopu se bodo vršile proste vaje, moreška in vaje na orodju. Temu bo sledil ljudski shod. Govorila bodeta drž. poslanec g. Josip Fon in g. dr. Ant. Breclj. Goriški Slovenci, udeležite se prireditve v obilnem številu!

g Vspored slavnosti v Števerjanu. Dne 16. julija: Ob 7. in pol sprejem briških „Orlov“; ob 8. mladeniški sestanek; ob 10. slovesna sv. maša; ob 12. in pol sprejem „Orlov“ iz ostale Goriške; ob 1. pop. skupno kosilo; ob 2. vaja za javni nastop; ob 3. blagoslov; ob 4. in pol javni nastop; ob 6. ljudsko zborovanje. Govori drž. posl. Fon in dr. Breclj. Po zborovanju ljudska veselica z vojaško godbo in s petjem raznih zborov.

g Solkan. Novo dvorano bo zidalo „S. k. izobraž. društvo“ v Solkanu. Prostor za stavbo je uže kupljen. Upati je, da se bo z delom kmalu začelo.

g Velika predstava umetnih ognjev pod vodstvom našega znanega protelnika g. F. Makuca bo prih. nedeljo 9. t. m. v Solkanu na vrtu restavracije g. Ant. Možetiča p. d. „Droča“. Ob 6. uri zvečer se bo začela zabava z najraznovrstnejšim programom. Opozarjamo!

g Kresov na predvečer godu naših slovanskih blagovestnikov. sv. Cirila in Metoda t. j. v torek zvečer, je gorelo še precej po naših planinah. — Lepa razsvetljava je bila na griču nad Solkanom. Umetni ognji pa so švigali v zrak na raznih straneh. Enako so tudi topiči pokali.

Lumpartija. V nedeljo zjutraj je na Sv. Gori zgubila neka romarica s Koroškega nad 100 K denarja. Romarica je šele pozneje zapazila, da ji je denar zmanjkal. Denar pa je našla mala deklica in ga hotela nesti v samostan, da se v cerkvi naznani. To pa je zapazila neka brezvestna ženska — ne romarica — iztrgala je denar iz rok male deklice in pobegnila ne ve se kam. Mala deklica se ji ni mogla vbrat postaviti, in tako je brezvestna žena odnesla sto kron. Dobro bi bilo, da bi se tej izprizenki prišlo na sled in da bi se jo pošteno zgrabilo in v temnico pahnilo za umazani njen čin. Kaj so vsega ljudje zmožni na svetu!

g V Podgori bo prihodnjo nedeljo dne 9. t. m. veselica in zborovanje „Slovenske straže“ v župnišču in sicer po blagoslovu. Na vsporedu so govori in petje ter volitev odbora. — Vstop je prost.

g Kmečka hranilnica in posojilnica v Šmartnem bo imela občni zbor dne 16. julija ob 4. urah popoldne v župnišču. Spored: 1. Poročilo o upravnem letu 1910. 2. Potrjenje letnega računa za l. 1910. 3. Volitev. 4. Slučajnosti.

g Velika nevihta z gromom in bliskom je divjala v pond. ponoči v goriški okolici. Padala je tudi še precej debela a redka toča.

Iz ajdovskega okraja.

a Kamnje. Redka slovesnost se bo praznovala dne 30. t. m. v naši farni cerkvi. Ta dan stopi prvič pred Gospodov oltar naš ljubljeneč č. g. Andrej Rustja. Uže sedaj se po fari mnogo govori o tej slovesnosti. Kamenjci se bomo pripravili, da dostojno počastimo novega delavca v vinogradu Gospodovem.

a Vabilo k veselici, katero priredi „Kršč. social. izobraževalno društvo“ v

Rihenbergu dne 9. julija na dvorišču g. A. I. Pečenko na Governi. Vspored: 1. P. Hug. Sattner: „Na Planine“, poje mešan zbor. 2. Ant. Foerster: „Narodne pesmi“, poje mešani zbor. 3. Ant. Foerster: „Triglav“, poje mešani zbor. 4. Deklamacija. 5. * * *: „Gospa in njena dekla“, dramatični prizor. 6. Fr. Ferjančič: „Na vrtu“, poje moški zbor. 7. Jak. Aljaž: „Vjetega ptiča tožba“, poje mešan zbor. 8. V. Vodopivec: „Pogled v nedolžno oko“, poje žen. z. 9. Deklamacija. 10. Dr. Krek: „Tri sestre“, igra v treh dejanjih. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina s sedežem 1 K, stojišče 40 v. O d b o r.

a Sv. Križ Osta. Naznanjen shod udov III. reda sv. Frančiška, dne 25. junija, predpretečeno nedeljo je nad vse pričakovanje se sijajno obnesel in s tem pokazal, da še živi v ljudstvu napram vsem lažnjivim psovkam novodobne prosvete, omike in sreče verski čut in trdna ljubezen do katoliškega prepričanja. Ta dan je III. red sv. Frančiška pokazal svojo privlačno šolo in moč za prepord katoliške zavesti. V samostanski cerkvi je bilo ta dan obhajanih nad petsto duš in pri vsakem cerkvenem opravilu je množica ljudij pokazala svoje zanimanje za tretji red sv. Frančiška, katera mncžica je nad 4 do 5 tisoč ljudij bila častno zastopana iz vseh krajev vipavske doline od Št. Vida do Šempasa in dalje, posebno iz Otlice, kateri Otličani so v mnogoštevilni procesiji pevaje svete pesmi dospeli k slavnosti ter javno pokazali svojo nevstrašenost za Jezusova in sv. Frančiška načela. Najlepše pa se je pokazalo to pri popoldanski procesiji, katero je vodil velezaslužni preč. g. župnik Kodre, katere se je vdeležilo nad 4000 ljudij, ki so v lepem redu in globoki pobožnosti dali duška svojemu prepričanju glede pomena in vpliva III. reda sv. Frančiška za versko mravno in družabno življenje v katoliški cerkvi. — Na tem mestu se tudi samostanska družina javno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k tej slavnosti: preč. g. župniku Kodretu, ki je rade volje opravil vso nedeljsko bogoslužje v samostanski cerkvi, potem preč. duhovščini, ki je ta shod vernikom priporočala, nadalje pevovodju Karlu Černigoju in njegovim pevcem in sploh vsem Križanom, kateri so pripomogli za kinčanje in zunanjo lepoto te cerkvene slavnosti in h tej izredni manifestaciji III. reda sv. Frančiška na Vipavskem. Da, pristavimo po smislu Leona XIII. blagega spomina iz Enciklike „Auspicato“ dne 17. sept. 1882, proti koncu: „Oh da se vsa krščanska ljudstva pridružijo tretjemu redu, tako goreče in mnogobrojno, kakor za časa sv. Frančiška“ — besede dopisnika, da se tudi nam enkrat zasveti luč prave svobode v Kristusu v tej temi trdovratnega liberalizma in socializma — zato se prečastiti bratje v Kristusu potrudimo, da bo ljudstvo spoznalo III. red sv. Frančiška in v resnici spoštovalo, ker mnogo koristi nam obeta v privatnem in javnem življenju“. — Za preobrat res katoliškega življenja Bogu v čast, katoliški cerkvi v povzdigo in ljudstvu v pravi dušni in telesni blagor.

a Iz Rihenberga — Zlobnost zaigranih nasprotnikov vsake organizacije mladine, ki ni svobodomiselná, ni prizanesla niti povsem nepolitični „Dekliški Marijini kongregaciji“. K veselici, ki jo je priredila imenovana družba pri nas 11. t. m. je prišlo tudi nekaj družbenic iz Štanjela. — Uže na potu, na cesti v Rihenbergu, ko so šle skozi vas, so jih v obraz zaničevali in podlo psovali. — Kaj so vse potem pisali, je znano. Resnica je pa le slednje. Štanjelke so šle vse s prvim vlakom domov. Dve sta vlak zamudili. Obe trdita, da v Grzejevi gostilni nista bili. Krčmarica sama je izpovedala, da je eno dekle plesalo, katero so spoznali po modrem pasu da je iz Mar. družbe. Vsakdo pa ve, da nosijo take pasove tudi dekleta, ki niso članice kongregacije. Popustili so sedaj toliko, da, če se je, se je zavrtela le ena nekaj malega in še ta na hinavsko zagovarjanje nekaterih gostov

z namenom neizkušena dekleta osmešiti. — Povdarjamo, da je bilo isti dan več ljudi tudi deklet iz srednjega Krasa v Rihenbergu, katerih so se mnogi, tudi dekleta, vstavili v gostilni pri Grzeju. — Ako bi bila katera iz družbe res tam in plesala z znaki, je to vse obsodbe vredno in silno neprevidno. — A nasprotniki nimajo najmanjšega povoda se pohujševati; tako vpitje je farizejsko. Čemu se ne pohujšujejo nad dekleti, otroci najnežnejše starosti, ko jih vrte do ranega jutra na javnih plesih pod prostim nebom izpostavljene telesni in dušni pogubi? Hinavci, ozrite se na se!

a Vipavski Log. Minulo nedeljo je bilo pri nas jako živahno. Sklicato se je zborovanje „Dekliških zvez“ in „Marijinih družb“! Vseh deklet je bilo zbranih nad 1000. Navzoče so bile tudi „Marijine družbe“ iz Kamenj, iz Črnič, z Otlice, iz Rihenberga in iz Branice ter druge s Kranjskega. Cerkevni govor je imel veleč. g. Kalan iz Ljubljane. Po cerkvenem opravilu je bilo zborovanje. Predsedoval je župnik iz Podraga preč. g. Koller. Referirala so dekleta sama in sicer: Dekle in politika, naloga „Marijinih družb“, dekle in abstinenca, delovanje deklet za misijone itd. Zborovanje je bilo jako zanimivo. — Popoldne je bila pa veselica, katere se je udeležila velika množica ljudstva iz vseh krajev Vipavske. Udarjal je tamburaški zbor iz Št. Vida v narodni noši, pel pa je ženski zbor iz Vipave. Zborovanje in veselica se je vršila na prostem in je minulo vse v najlepšem redu.

a V Šturjah bo prihodnjo nedeljo dne 9. t. m. veselica „Jugoslovanske strokovne zveze“ na vrtu g. Ivana Stibilj. Vspored obsega petje, govor (govornik iz Ljubljane), veseloigro „Gospa Kordula“, burko „Prepirljiva sosedá“ in prosto zabavo.

Iz kanalskega okraja.

kl Lokovec. Po neprevidnosti je ustrelil te dni 9 letni sinko bivšega župana Winklerja mlado dekle, ki je vsled dobljene kroglice kmalu nato umrlo.

kl Iz Ajbe. (Občinske volitve.) Dne 21. in 22. junija so se vršile pri nas občinske volitve, pri katerih smo v polni meri izvršili svojo sveto dolžnost s tem, da smo istisnili iz občinskega zastopa polovico liberalnih starešin in še več. Dosedanje starešinstvo, ki je štel 18 mož, je bilo sestavljeno iz 9 naših pristašev in 9 nasprotnih. A sedaj smo nasprotnike skrčili od devet na dva! Liberalci so agitrali, kar se je dalo, a naša metla je bila močnejša od liberalne agitacije. Znani liberalni skalabonar in grotar je zastoj brusil pete. Poprej tako mogočen mož, je sedaj izvoljen komaj za namestnika v II. vol. razredu. — Sicer so nasprotniki napravili utok. Zdi se, da niso zadovoljni s klotuto, katero so dobili dne 21. in 22. junija. Jih še kaj srbi! Pravijo, da so uložili utok proti napakam, katere so sami zagrešili. Znani skalabonar naj bo lep miren in naj ve, da ljudstvo ga ne mara pa amen!

Iz kobariškega okraja.

kr Vabilo na redni občni zbor „Kmečke hranilnice in posojilnice v Borjani, registrovane zadrage z neomejeno zavezo“, ki se bo vršil dne 10. junija po blagoslovu v farovžu. Dnevni red: Poročilo načelstva in nadzorstva, potrjenje računskega sklepa za l. 1910, volitev načelstva in nadzorstva.

O d b o r.

Iz bovškega okraja.

b Log Čezsoški. — Redkokedaj je slišati iz naše vasi kaj. Prav veseli nas,

da je zopet zmagala S. L. S. Škoda, da ni vsega ljudstva doma, kajti večina ljudstva mora iti v svet služiti kruha za sebe in za družino, ker naše polje je majhno in še to odnaša reka Soča ob povodnjih kos za kosom. Škoda je vedno večja. Most čez reko Sočo je jako slab. Čestni odbor nam je obljubil malo podporo. Da bi se še visoki deželni zbor spomnil na nas. Ako nam Soča most odnese, bomo kakor ptiček v kletki. Ne bi mogli ne k sv. maši ne otroci v šolo ne pismonoša pisem odnašati. Branikov ob polju in mostu smo potrebni kakor slepec vida. Ker pa občina ima mnogo dolga, ne more sama vsega napraviti. Upamo in se zanašamo tudi na našega gospoda državnega poslanca, da nam bo kaj pomagal. Saj mi Ložani smo in ostanemo zvesti pristaši S. L. S. Če ravno je dolgonogi Suli v Čezsoči agitiral in se hvalil, da je tudi župana dobil na svojo stran in s tem ljudi motil, se je samega sebe goljufal. Naše ljudstvo ni tako neumno, da bo vsakega žganjarja poslušalo. Pili naj kure in race pase pri Zidarju v Čezsoči.

Iz komenskega okraja.

km Iz Pliskovico. Poročali smo svoječasno, kako je naš nadučitelj zbiral mladino v „del. n. org“, a ta organizacija je šla po vodi. Pa tudi nova firma „Sokolov“ je prav poča na, da nas prav jezi. Že večkrat je imelo biti ust. zborovanje in vpisovanje. Tudi so že javno nastopili naši bodoči „Sokoli“ tako, da so se po bratovsko nekaj skregali in ocebali. Torej malo potepli so se, pa ne tako hudo kakor neki učitelj, ki je svojemu tovarišu s kozarcem bučo razbil, da so ga morali po noči odpeljati k zdravniku. Ta neki učitelj je tod po Krasu dobro znan in če ne bo kmalu nehaj s svojim požrtovalnim „narodnim“ delom, se bo lahko bruto kesal. Znano je, da se je morala lani naš sedanji naduč. iz Povirja zopet k nam povrniti. Oj kako pohlevno je prišel in pa tudi kako miren in zgleden je bil v začetku, sedaj pa tak organizator ter agitator. Tudi je znano, da če naš okrajni šolski svet ne ve kam z enim ali z drugim učiteljem ali učiteljico, ga že pošlje v Pliskovico. A tukaj povemo javno, da tega ne bomo več trpeli!

km Iz Gabrovico. Med osmino praznika S. R. T. smo imeli v naši občini javni ples. Tega plesa ni bilo treba. Ali je mladina sedaj po plesu zadovoljna, ko ima lažje žepi? Može v Gabrovici naj naložijo veliko takso za ples. Kdor hoče plesati, naj plača. Za vzgled naj bode Komen.

Na praznik sv. Alojzija smo imeli vdrugeč letos prvo sv. obhajilo. Srčna hvala prečastitemu g. vikarju za kavo, s katero je otroke pogostil.

V e č o b č i n a r j e v.

km Iz Volčjigrada. — Dne 25. junija smo imeli slovesno praznovanje sv. Janeza Krstnika. Pri pridigi je omenil naš veleč. g. dekan slabo časopisje, ki je največji sovražnik poštenega ljudstva. — Gosp. predsednik „Bralnega društva“, kaj pravite k temu? Kaj pravi k temu tudi naš g. učitelj? Cerkev in šola bi morala skupno odgajati mladino. Prosimo vas torej, poskrbite, da se nam mladina uže prezgodaj ne pokvari! — Po maši je bila slovesna procesija z Najsvetejšim. Opombe je vredno, da odkar imamo slovesne obhode z Najsvetejšim na ta dan — uže nad 30 let — je letos prvokrat nadzoroval otroke g. učitelj. To je bilo lepo! Nekaj drugega pa je, kar ni lepo. Kdor bere, naj ume!

km Škrbina. — Duši in telesu škodljivo sokolsko seme se je tudi v naši občini usejelo, in uže rodi zli sad. Najprvo prazni žepi nekaterih škrbinskih mladeničev, ki znošijo vse v znano

jamo našega krčmarja. Prvoboritelj za sokolado v Škrbini je znani „Mihalček“. To vam je junak za se zjokati. Če bi bili vsi taki kakor le-ta, bi ne bilo vse v redu na svetu. Temu človeku svetujemo v njegovo dobro, naj skrbi za dom in mater, pa mu ne bo treba prodajati ne robe ne delati dolga.

km Komen. Odkar je naše starišinstvo odpovedalo podporo nepotrebnim liberalnim ljudskim knjižnicam, hudo trpi izobrazba. Celu duše prodajajo! Imamo med nami može, ki tajijo dušo, tajijo posmrtnost, tajijo Boga! Taki ljudje ne smejo priti nikdar več na površje!

km Sveto. — Kdo bi ne občudoval 84 letnega starčka, ki še s „pikonom“ kopa? Mnogo je prekopal in prevrgel. Še so živi ljudje, ki so bili priča, kako veliko ulogo je igral v vinogradu „pikon“. Ta mož — namreč 84 letni starček — je v dornberski katastralni občini tako kopal s „pikonom“, da je pridelal 140 hl vina na leto. Kopal je ob kruhu in vodi. Tobaka ni kadil. Zato pa je v svojem gospodarstvu napravil 52 kupnih pogodb, od katerih je plačal državi 1600 K pristojbine. — Tega moža naj bi posnemali mladi gospodarji, ki pravijo, da kmetija nič več ne nese. — Grozdje se pri nas močno osiplje.

km Tomačevica. Naš g. učitelj je napravil prošnjo na glavarstvo za javni ples in sicer za 9. julija. Te dni pa je dobil od glavarstva poučni odlok. Za dovoljenje plesa naj se g. učitelj obrne na krajni šolski svet v Komnu, če se mu ga upa dati... — Letina kaže za vse dobro, ako ne pride kaj hudega vmes. —

km Sveto. Nek človek, ki našemu županu nagaja kjer more, se je na dan ožje volitve nedostojno izrazil o človeški duši, da je ni, in ako je, da jo po smrti proda za 1 K. — Vinko Melikovec pa je trdil, da človek ima dušo itd. — Temu s temo, oslepljenemu naprednjaku pravimo: Če ne veruje, da ima dušo, ne sme verovati tudi v svojo pamet. Duše ne vidi, pameti tudi ne, ergo: potem tudi pameti nima!

km Smrtna kosa. V Temnici je umrla na sv. Petra in Pavla praznik Frančiška Rogelja v starosti 55 let. Bila je dobra in uzorna krščanska žena. Kratka bolezen jo je spravila v prezgodnji grob. N. p. v m.!

Iz sežanskega okraja.

s S Krasa. — Mnogo papirja je prišlo na Kras za časa zadnjih državnoborskih volitev. Tiskarski stroji v Gorici in v Trstu so trpeli. Naše gospodinjice so tega papirja sedaj vesele, ker ž njim kurijo ogenj. Ta papir je ravno dobrodošel, ker ni slame. — Pretekla leta je davčni eksekutor uže meseca maja razdeljeval plačilne naloge za davek za polovico leta. Letos ga ni še videti. Usijuje se nam lepa nada, da nam bo Gregorin davke odpravil...

Iz korminskega okraja.

kr Iz Biljane. Tukajšnja podružnica slov. Straže sklicuje za v nedeljo dne 9. l. m. svoj po blagostovu (popoldne) prvoletni občni zbor na Dobravo v krčmi g. l. Štligoj. Vabijo se uljudno vsi odborniki in udje, da se ga udeležijo v obilnem številu.

Drobtinice.

Boljši komis. — Cesar je določil, da dobe vojaki boljši komis, kot je bil dosedanji. Dobili bodo vsak dan 700 gr. kruha (dozdaj 840 gramov), napravljenegega iz ržene moke, ki bo bolj očiščena otrobov, kot dozdaj. Tak kruh bodo dobivali, ko porabijo moko, ki jo še imajo,

pri armadnih zborih št. 1 do 15. 16. armadni zbor pa dobi komis iz pšenične moke.

Protest proti povišanju tobačnih cen. — Socialisti so imeli pretekli teden v Bupimpešti sedem shodov, na katerih so protestirali proti povišanju tobačnih cen. Na shodu so bile vsprejete enakoglasne resolucije, v katerih se nahaja poziv, naj se na finančni atentat odgovori s tem, da se vsakdo vsaj deloma odpove kadenju, dokler ne umakne vlada odredbe tičeče se povišanja cen tobačnih fabrikantov.

Evharistična shod v Madridu. — Dne 29. julija 1911 je dosegel letošnji evharistični shod v Madridu svoj višek. Po španski prvostolici se je pomikala velikanska procesija, ki se jo je udeležilo približno 250.000 oseb. Ulice so bile krasno okrašene in pogrnjene. Cvetlic so potresli več stotisoč kilogramov. Madridska posadka je tvorila špait, častno stražo Najsvetejšemu pa en pehotni polk in dva konjeniška švadrona. Poveljeval je častni straži general. Na čelu je jездilo 25 kraljevih civilnih gardistov. Poleg vojakov je tvorilo še špalir 20.000 šolarjev in 20.000 delavcev. Za baldahinom sta šli odposlanstvi obeh zbornic, visoko plemstvo, vitezi Božjega groba in jeruzalemski vitezi, 7 nadškofov, 65 škofov in približno 3000 kanonikov, župnikov in kaplanov. Madridski občinski svet se je polnoštevilno udeležil procesije, ki se je je tudi udeležilo več maršalov, vitezov zlatega ruma, plemstvo v svojih starodavnih kočijah, predsedniki najvišjih sodišč, mornarji in nepregledna množica. Na trgu Civilis je bil napravljen oltar, kjer je podelil kardinal nadškof Aguirre v kraljevi navzočnosti apostolski blagoslov, 21 strelcev iz topov je naznanilo začetek in konec procesije. Celu liberalno časopisje priznava, da Madrid kaj takega še ni videl. Zastav so našteji v procesiji 4000. Med procesijo so izpustili s trakovi okrašenih 2000 belih golobov. Zvečer in ponoči je bilo mesto evharističnemu kongresu na čast slavnostno razsvetljeno. Kralj je priredil velik banket, h kateremu je povabil višjo duhovščino.

LISTEK.

Marx-ov nauk o delu in veljavi.

(Dalje.)

Ali smo tedaj revolucionarji? Ne revolucionarji, ampak „ignoranti“ in „obskuranti“ srednjeveški, „reakcionarji“ in sovražniki modernega napredka in moderne kulture! Revolucionarji so kapitalisti in liberalci. Kapitalizem je revolucija proti cerkvi in njenim naukom. Sadovi te revolucije so: Izkoriščanje, veliko uoštvo, nezadovoljnost, upornost itd. Proti tej revoluciji je obrnena naša „revolucija“, torej „revolucija“ proti revoluciji. Te naše „revolucije“ opravicečnost pa priznava vsakdo, kdor pravi, kakor „Čas“, da cerkev obrestovanje **le tolerira**. S tem je že vse povedano. To je glavna točka naše „revolucije“. S tem je tudi potrjena Marx-ova teorija o delu in veljavi. Kdor oznanuje boj proti obrestovanju — in ta boj bo morda cerkev sama kmalu spet začela — ta je že „revolucionar“, a „revolucionar“ za prenovljene in pomlajene človeške družbe v krščanskem zmislu. Marsikaj se nam zdi v sedanji družbi pravično in krščansko, kar pa ni pravično in nekrščansko. Vzivali smo se v stoletjih v ideje in mislimo, da so svete in večne. Marsikatera naprava v sedanjosti se nam zdi nepremeljiva, ki pa v resnici ni nepremeljiva.

Ali hočemo prevreči ves socialni red iz tečajev in zavreči vsako zasebno last (zemljišča, produktivnih sredstev itd.), vse dedno pravo itd., kakor pravi „Čas“? Tu smo se dotaknili važne točke. Kako sodimo o sedanji obliki zasebne lasti? V tej točki se ne ujemiemo le Hohoff, Vogelsang, Man-

ning, Ketteler itd., ki so autoritete, ž njim soglašajo tudi mnogi, ki so jim v drugih točkah nasprotni.

Oblika sedanje zasebne lasti je v marsičem krivična in krivico treba odpraviti. To trdi slovesno tudi papež Leon XIII. v slavni okrožnici: **Rerum novarum**, kjer pravi: „Delo proletarcev, bodisi da izvršujejo svojo obrt in rokodelstvo na polju ali v tvornicah, je namreč pri proizvajanju posemeljskih dober najbolj izdatno in potrebno. Še več! Njih proizvajalna moč je v tem pogledu tolika, da je prav resnično, ako trdimo, da izvira vse družabno bogastvo **izključno** le iz dela delavcev. „Vemo sicer, da ni vsaka izjava rimskega papeža že nezmotljiv odlok „ex cathedra“, a njegovih besed pač ne smemo drugače razlagati kot slovejo. Te besede nikakor ne pomenjajo le, da je treba dajati delu čast in varstvo, kakor meni „Čas“, ampak pomenjajo, da je bogastvo (divitiae civitatum) **izključno** iz človeškega dela. Taka razlaga papeževe okrožnice, kakor jo podaja „Čas“, bi ne bila prava, kakor ni bila prava tudi nemška prestava, ker so si gg. prelagatelji mislili, da papež pač ne more prav tistega nauka učiti, kakor Marx. Leon XIII. izraža v omenjeni okrožnici školastični nauk in kakor liberalni sociologi trdijo, ni knjiga: **Das Kapital**, ki jo je spisal Marx, v tem oziru drugega, ko „pogrevanje“ školastičnega nauka o neproduktivnosti kapitala s stališča človeškega razuma.“ Zgodovinar I. Janssen pravi: „Kanonični pisatelji učijo, da proizvaja delo vsa dobra; delo in ne lastnina proizvaja vso veljavo.“

Papež Leon XIII. se bavi v okrožnici: **Rerum novarum** tudi s vprašanjem o zašsebni lasti, ki je s teorijo o delu in veljavi v tesni zvezi. Navedši razne dokaze pravi, da je zasebna lastnina človeku **n a r a v n a**. Zasebna lastnina nam mora biti sveta. Krivična je vsakršna agitacija proti legitimnim lastnikom, da bi se jim se silo odvzela po pravični poti pridobljena lastnina. Te Očetu so za naše delovanje merodajne. O besede sv. tem ni govora!

Drugo vprašanje pa je, ali se sme oblika zasebne lasti v določenih razmerah premeniti in ali se sme zasebna last v premenjenih razmerah celo odpraviti? Naj navedemo pred vsem nauk sv. Tomaža akvinskoga, ki ga vsi navajajo.

Sv. Tomaz akvinski uči, da je naravno pravo dvojno: brezpogojno in pogojno t. j. naravno brez ozira na kako okoliščino in naravno z oziranjem na kako okoliščino. Pogojno naravno pravo imenuje narodno pravo (2, 2, Q. 57. a. 3) in navaja res za zgled zasebno last s temi — le besedami: „Na primer: Posestna last. Misi si njivo samo na sebi brez ozira na kako okoliščino. Ta njiva nima sama na sebi ničesar, kar bi jo delalo bolj mojo kot tvojo. Ako pa vzamemo ozir na potrebno obdelovanje in mirno uživanje, spoznamo takoj, da je nekako primerno, da je lastna enemu in ne drugemu, kakor uči Aristotel v II. Polit., poglav. III.“ Na to mesto se sklicujejo vsi, ki hočejo iz sv. Tomaža dokazati, da je zasebna last naravna zahteva. Kdor pa to mesto mirno prevdari, vidi, da se ne da iz njega še nič sklepati, ker se posestna last navaja le kot nekak z g l e d in drugič, ker se sv. Tomaz na tem mestu samem dvomljivo izraža pišoč: „Nekako primerno.“

(Dalje pride.)

1) Cit. delo Hohoffa str. 29.

2) Franz Walter: Das Eigentum nach der Lehre des hl. Thomas von Aquin und des Sozialismus. 1895 str. 23 in dalje.

Podpisani naznanjam svojim in drugim odjemalcem, da sem preselil svojo krojaško delavnico iz Križne ulice nasproti „Šolskega Doma“ v **ulico sv. Antona na dvorišče št. 7** v lužo g. J. Kopača, svečarja v Gorici.

Priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek.

Z odličnim spoštovanjem udani

Josip Smet,
krojaški mojster v Gorici.

†

Potrjim srcem naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena soproga in mati, gospa

LUCIJA SOBAN,

danes ob 7. uri zjutraj previdena sv. zakramenti v 43. letu svoje dobe po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne se bo vršil dne 6. t. m. ob 6. uri popoldne izpred hiše žalosti ulica Formica šte. 32.

Gorica, dne 5. Julija 1911.

Žalujoči ostali.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

Gamaše raznovrstne, izdeluje se tudi po meri.

Galoše prave ruske, se popravlja.

Usnje podplati ter čevljarske potrebščine.

Vrvarsko raznovrstno blago.

I. Drufovka Gorica

Gospiska ulica 3. (Nasproti Montu.)
Ustanovljena tvrška leta 1866.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ul. sv. Ivana št. 11. se toplo priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek,
naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. oprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

Odlikovana pekarija
in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Jakob Šuligoj

urar c. kr. državne železnice
Gospiska ulica šte. 25
v Gorici.

Priporoča svojo zalogo vsakovrstnih zlatih, srebrnih, in stenskih ur, budilk itd. Zaloga zlatnine in srebrnine.

Vse po nizki ceni.

Lekarna
Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (Varstvena znamka) popije. **Okrepé želodec, storé, da izgine v kratkema času omotica in šivotna lénost** (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenica 60 vin.

BOŽIDAR BOŽIČ,
pek in sladčičar pri Sv. Luciji ob Soči

sprejema naročila vsakovrstnega peciva, kakor: Kolače za birmance, torte in druge fine sladčice za poroke in nove maše. Prodaja najrazličnejše in najfinejše likerje in vina na drobno in v originalnih steklenicah. Postrežba točna. Cene nizke.

Sladoled! **Sladoled!**

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI

Gospiska ulica šte. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Loterijske številke.

1. julija
Trst 26 38 20 79 80

M. Šuligoj, urar v Gorici
ulica Barriera 43 (tik drž. kolodvora.)

Zaloga švicarskih žepnih in stenskih ur, budilk itd. Poprave se izvršujejo točno in po nizki ceni z enoletnim jamstvom.

Zaloga najnovejših orkestrionov, šivalnih strojev raznih sistemov. Šivalni stroji pod jamstvom 10 let.

Daje se tudi na obroke.

Lepa prilika
za tiste, ki potujejo v Gorico z državno železnico.

Anton Potatzky
naslednik **JOSIP TERPIN.**

v Gorici, na sredi Raštelja hiš. št. 7.
Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine
za pisarno, kadlice in popotnike.
Najboljše šivanke in šivalne stroje.
Potrebščine za krojače in čevljarje.
Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:
semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

JOSIP CULOT

v Raštelju šte. 2/25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov za božično drevesce in punlc za igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čeviji in klape, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjavo in trave, moške in ženske nogavice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Nova trgovina z železnino

PINTER & LENARD

v Gorici v Raštelju št. 7.

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja, za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.
Cenj. občinstvu se toplo priporočava

Pinter & Lenard.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 1/2%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavica K 5.000.000. Centrala v Ljubljani. — Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

OBLEKE BENJAMIN dobivajo se v veliki izbiri

♦♦♦ od kron 20—30 ♦♦♦

pri **J. MEDVED - GORICA.**